

DECIZIE

de inadmisibilitate a sesizării nr.225g/2019 privind excepția
de neconstituționalitate a articolului 395 alin.(1)
pct.5) din Codul de procedură penală
(*aplicarea măsurii preventive în cazul
sentinței de condamnare [nr.2]*)

nr. 25 din 02.03.2020

Monitorul Oficial nr.115-117/57 din 15.05.2020

* * *

Curtea Constituțională, judecând în componența:
dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,
Având în vedere sesizarea înregistrată pe 23 decembrie 2019,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 2 martie 2020 în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 395 alin.(1) pct.5) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexandru Bot, în dosarul nr.1a-1868/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către un complet de judecată de la Curtea de Apel Chișinău format din dnii judecători Xenofon Ulianoschi, Igor Mânăscurtă și Stelian Teleucă, în baza articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din [Constituție](#).

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 22 martie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a pronunțat o sentință prin care dl Ruslan Crivițchi a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264 alin.(3) [*încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport*] din [Codul penal](#) și i s-a aplicat pedeapsa închisorii pe un termen de trei ani, cu executare în penitenciar de tip deschis. De asemenea, instanța l-a privat pe dl Ruslan Crivițchi de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de doi ani. Totodată, instanța a dispus menținerea persoanei în detenție până când sentința va deveni definitivă.

4. Apărătorul dlui Ruslan Crivițchi, dl avocat Alexandru Bot, a contestat cu apel sentința primei instanțe.

5. Pe 19 noiembrie 2019, în cadrul ședinței de judecată, dl avocat Alexandru Bot a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 395 alin.(1) pct.5) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din aceeași dată, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea privind ridicarea

excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale [Constituției](#) sunt următoarele:

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

[...]

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

[...].”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală sunt următoarele:

Articolul 395

Dispozitivul sentinței de condamnare

„(1) În dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate:

[...]

5) dispoziția privitoare la măsura preventivă ce se va aplica inculpatului până când sentința va deveni definitivă;

[...].”

9. Prevederile relevante ale [Convenției Europene a Drepturilor Omului](#) sunt următoarele:

Articolul 5

Dreptul la libertate și la siguranță

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a. dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

[...]

c. dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile articolului 395 alin.(1) pct.5) din Codul de procedură penală (care stabilesc că în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie indicată dispoziția privitoare la măsura preventivă ce se va aplica inculpatului până când sentința va deveni definitivă) permit primei instanțe la adoptarea sentinței de condamnare să aplice din oficiu arestul, contrar articolului 25 alineatele (2) și (4) din [Constituție](#).

11. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate menționează că privarea de libertate a persoanei în baza unei sentințe care nu este definitivă și, prin urmare, nici executorie contravine principiului prezumției de nevinovăție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#), așa cum a fost interpretat acesta prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#).

15. Curtea reține că o altă condiție pentru formularea excepției de neconstituționalitate o constituie aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea [HCC nr.2 din 9 februarie 2016](#), §82). Norma contestată trebuie să aibă incidență în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată (a se vedea [DCC nr.18 din 13 februarie 2020](#), §16, și jurisprudența citată acolo).

16. Curtea reține că autorul sesizării contestă dispozițiile articolului 395 alin.(1) pct.5) din Codul de procedură penală. Acest articol prevede că în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie de arătat dispoziția privitoare la măsura preventivă ce se va aplica inculpatului până când sentința va deveni definitivă.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se examinează legalitatea și temeinicia unei sentințe de condamnare (a se vedea *supra* §3). Curtea admite că instanța de apel va verifica modul în care au fost aplicate dispozițiile contestate. Așadar, prevederile contestate sunt aplicabile litigiului.

18. Curtea constată că prevederile criticate au făcut anterior obiect al examinării în instanța de control constituțional. În acest sens, Curtea a pronunțat [Deciziile nr.72 din 27 iulie 2017](#) și [nr.15 din 9 februarie 2018](#) prin care a declarat inadmisibile sesizările nr.94g/2017 și, respectiv, nr.11g/2018.

19. Astfel, excepția de neconstituționalitate este una repetată. Totuși, de principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În astfel de cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea [DCC nr.124 din 25 noiembrie 2019](#), §17).

20. Analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că autorul acesteia a invocat aceleași critici de neconstituționalitate cu privire la pretinsa încălcare a articolului 25 din [Constituție](#), în privința cărora Curtea s-a pronunțat prin deciziile menționate *supra*.

21. În [Hotărârea nr.3 din 23 februarie 2016](#), Curtea a reținut că, în sensul articolului 25 alin.(4) din [Constituție](#), arestul preventiv poate fi aplicat pentru o perioadă totală de cel mult 12 luni, care include atât etapa urmăririi penale, cât și etapa judiciară, până la emiterea încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond [a se vedea pct.2) lit.a) din dispozitivul acestei hotărâri]. Efectele hotărârii citate nu se extind asupra persoanelor care se află în stare de arest, în privința cărora există o sentință de condamnare, iar cauza se examinează în instanța de apel [a se vedea pct.4) lit.c) din dispozitivul acestei hotărâri].

22. Totodată, potrivit articolului 5 §1 lit.a) din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#), nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent. Prin termenul de „condamnare”, în sensul articolului 5 §1 lit.a) din [Convenție](#), trebuie să se înțeleagă atât declararea vinovăției, în urma stabilirii legale a existenței unei infracțiuni, cât și aplicarea unei pedepse sau a oricărei alte măsuri privative de libertate. Expresia „pe baza unei condamnări” nu poate fi interpretată ca limitându-se la ipoteza unei condamnări definitive, deoarece acest lucru ar exclude arestarea în cursul ședinței de judecată a persoanelor condamnate care au compărut fiind în libertate (a se vedea [DCC nr.72 din 27 iulie 2017](#), §§19-22; [DCC nr.15 din 9 februarie 2018](#), §§20-23, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului citată acolo).

23. Mai mult, în cauza *Savca v. Republica Moldova*, 15 martie 2016, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că detenția preventivă se încheie în momentul în care persoana deținută este eliberată și/sau îi este stabilită pedeapsa, fie și de către o instanță de prim nivel (§41). Cel condamnat în primă instanță nu poate fi considerat ca deținut „în vederea aducerii sale în fața unui tribunal, atunci când există motive verosimile de a bănui că a comis o infracțiune”, în sensul articolului 5 §1 lit.c) din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#), ci trebuie privit ca o persoană care se găsește în

situația prevăzută de articolul 5 §1 lit.a) din aceeași Convenție, care admite privarea de libertate după condamnarea de către un tribunal competent. O sentință de condamnare pronunțată în primă instanță, care a fost contestată cu apel, justifică deținerea celui condamnat. Persoana condamnată în primă instanță, indiferent de împrejurarea dacă a fost sau nu anterior deținută până la acel moment, cade sub incidența articolului 5 §1 lit.a) din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#).

24. Așadar, din momentul în care prima instanță a pronunțat sentința de condamnare, articolul 25 alin.(4) din [Constituție](#) nu mai este incident. Din aceleași raționamente, Curtea nu constată nici incidența articolului 120 din [Constituție](#), care prevede că este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești.

25. Cu privire la pretinsa încălcare a prezumției de nevinovăție (garantată de articolul 21 din [Constituție](#)), Curtea subliniază că acest principiu presupune că orice persoană acuzată de comiterea unui delict este prezumată nevinovată până atunci când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. În același sens, potrivit articolului 6 §2 din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#), orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până atunci când vinovăția sa va fi legal stabilită. Astfel, Curtea subliniază că orice persoană este considerată nevinovată până la rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești de condamnare (a se vedea [DCC nr.4 din 20 ianuarie 2020](#), §22). Faptul că persoana este privată de libertate în baza unei sentințe de condamnare pronunțate în primă instanță nu ridică o problemă din perspectiva articolului 21 din [Constituție](#).

26. Așadar, pentru că nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, Curtea reține că atât soluția, cât și considerentele [Deciziilor nr.72 din 27 iulie 2017](#) și [nr.15 din 9 februarie 2018](#) sunt aplicabile și în prezenta cauză.

27. Prin urmare, în baza celor menționate supra, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin.(1) din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și a articolelor 61 alin.(3) și 64 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 395 alin.(1) pct.5) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Alexandru Bot, în dosarul nr.1a-1868/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE

Vladimir ȚURCAN

Nr.25. Chișinău, 2 martie 2020.